Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 20. decembra 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Nariadenie (EÚ) č. 1259/2010 – Posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku – Uznanie súkromného rozvodu, o ktorom rozhodol cirkevný súd v treťom štáte – Pôsobnosť uvedeného nariadenia“

Vo veci C-372/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberlandesgericht München (Vyšší krajinský súd Mníchov, Nemecko) z 29. júna 2016 a doručený Súdnemu dvoru 6. júla 2016, ktorý súvisí s konaním:

Soha Sahyouni

proti

Rajovi Mamischovi,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev a E. Regan,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 31. mája 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– R. Mamisch, v zastúpení: C. Wenz-Winghardt, Rechtsanwältin,

– nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze, M. Hellmann a J. Mentgen, splnomocnení zástupcovia,

– belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck a C. Pochet, splnomocnené zástupkyne,

– francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas, D. Segoin a E. Armoët, splnomocnení zástupcovia,

– maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Koós a M. M. Tátrai, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

– portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo a M. Carvalho, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin a M. Heller, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. septembra 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 1 a 10 nariadenia Rady (EÚ) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku (Ú. v. EÚ L 343, 2010, s. 10).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Sohou Sahyouniovou a pánom Rajom Mamischom vo veci uznania rozhodnutia o rozvode, ktoré bolo vydané cirkevným orgánom v treťom štáte.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1259/2010

3 Odôvodnenia 9 a 10 nariadenia č. 1259/2010 stanovujú:

„(9) Týmto nariadením by sa mal stanoviť jednoznačný a komplexný právny rámec v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku v zúčastnených členských štátoch a mali by sa zabezpečiť vhodné riešenia pre občanov z hľadiska právnej istoty, predvídateľnosti a flexibility a malo by sa zabrániť situácii, keď jeden z manželov požiada o rozvod skôr ako ten druhý, aby zaistil, že sa konanie bude spravovať daným právom, ktoré považuje za priaznivejšie na ochranu svojich záujmov.

(10) Rozsah vecnej pôsobnosti a normatívne ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné s nariadením [Rady z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. ES L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243)]…

…“

4 Článok 1 nariadenia č. 1259/2010 stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje na rozvod a rozluku v situáciách, keď dochádza ku kolízii právnych poriadkov.

2. Toto nariadenie sa nevzťahuje na nasledujúce otázky, aj keď sa vynoria len ako predbežné otázky v rámci konania o rozvode alebo rozluke:

…“

5 V zmysle článku 4 tohto nariadenia s názvom „Všeobecné uplatňovanie“:

„Právny poriadok určený týmto nariadením sa uplatňuje aj vtedy, keď nie je právnym poriadkom niektorého zúčastneného členského štátu.“

6 Článok 5 nariadenia č. 1259/2010 stanovuje:

„…

2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3, dohodu o určení rozhodného práva možno uzavrieť a zmeniť kedykoľvek, najneskôr však v čase začatia konania.

3. Ak to právny poriadok štátu konajúceho súdu umožňuje, manželia môžu tiež určiť rozhodné právo na súde v priebehu konania. V takomto prípade sa určenie rozhodného práva zaznamená na súde v súlade s právnym poriadkom štátu konajúceho súdu.“

7 Článok 8 toho istého nariadenia znie takto:

„V prípade neexistencie voľby rozhodného práva podľa článku 5 sa rozvod a rozluka spravujú:

a) právnym poriadkom štátu obvyklého pobytu manželov v čase začatia konania alebo ak neexistuje,

b) právnym poriadkom štátu posledného obvyklého pobytu manželov za predpokladu, že sa tento pobyt neskončil viac ako rok pred začatím konania, pokiaľ jeden z manželov stále býva v tomto štáte v čase začatia konania, alebo ak neexistuje,

c) právnym poriadkom štátu, ktorého sú obidvaja manželia štátnymi príslušníkmi v čase začatia konania, alebo

d) právnym poriadkom štátu konajúceho súdu.“

8 Článok 10 nariadenia č. 1259/2010 stanovuje

„Ak v rozhodnom práve v zmysle článku 5 alebo 8 nie je ustanovený inštitút rozvodu alebo rozhodné právo neumožňuje jednému z manželov z dôvodu jeho pohlavia rovnaký prístup k rozvodu alebo rozluke, uplatňuje sa právny poriadok štátu konajúceho súdu.“

9 Článok 12 toho istého nariadenia stanovuje:

„Uplatnenie určitého ustanovenia právneho poriadku určeného podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak je jeho uplatnenie zjavne nezlučiteľné s verejným poriadkom štátu konajúceho súdu.“

10 V zmysle článku 13 nariadenia č. 1259/2010 „[ž]iadne ustanovenie tohto nariadenia neukladá súdom zúčastneného členského štátu, v ktorého právnom poriadku nie je ustanovený inštitút rozvodu alebo ktorého právny poriadok nepovažuje predmetné manželstvo za platné na účely konania o rozvode, povinnosť rozviesť manželstvo na základe tohto nariadenia.“

11 Článok 18 toho istého nariadenia stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na konania [súdne konania - *neoficiálny preklad*] začaté a na dohody uvedené v článku 5, uzavreté od 21. júna 2012.

…

2. Týmto nariadením nie sú dotknuté dohody o voľbe rozhodného práva uzavreté v súlade s právom zúčastneného členského štátu súdu, ktorý začal konať pred 21. júnom 2012.“

Nariadenie č. 2201/2003

12 Na základe článku 1 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 sa toto nariadenie uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva.

13 Článok 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

…

4. pojem ‚rozsudok‘ označuje rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, ako aj rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností vydaný súdom členského štátu bez ohľadu na to, ako sa rozsudok označuje, vrátane uznesenia, príkazu alebo rozhodnutia;

…“

Nemecké právo

14 § 107 Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (zákon o konaní v rodinných veciach a o nesporovom konaní, ďalej len „FamFG“) s názvom „Uznávanie cudzích rozhodnutí v manželských veciach“ stanovuje:

„(1) Rozhodnutia vydané v cudzine, ktorými… manželstvo zaniká, vyhlasuje sa za neplatné… alebo sa zrušuje…, sa uznávajú len v prípade, ak súdna správa spolkovej krajiny určí, že podmienky uznania sú splnené. Pokiaľ rozhodol súdny alebo štátny orgán štátu, ktorého sú obaja manželia štátnymi príslušníkmi v čase vydania rozhodnutia, uznanie nezávisí od určenia súdnej správy spolkovej krajiny.

(2) Na rozhodnutie je príslušná súdna správa spolkovej krajiny, v ktorej má jeden z manželov obvyklý pobyt. …

(3) Vlády spolkových krajín môžu nariadením delegovať právomoci, ktoré tieto ustanovenia priznávajú súdnym správam spolkových krajín, na jedného alebo viacerých predsedov Oberlandesgericht [vyšší krajinský súd] …

(4) Rozhodnutie sa vydá na návrh. Návrh môže predložiť každý, kto preukáže právny záujem na uznaní rozhodnutia.

(5) Ak súdna správa spolkovej krajiny návrh zamietne, navrhovateľ môže požiadať Oberlandesgericht [vyšší krajinský súd], aby rozhodol.

(6) Ak súdna správa spolkovej krajiny určí, že podmienky uznania sú splnené, manžel, ktorý návrh nepodal, môže požiadať Oberlandesgericht [vyšší krajinský súd], aby rozhodol. Rozhodnutie súdnej správy spolkovej krajiny nadobúda účinnosť jeho doručením navrhovateľovi. Súdna správa spolkovej krajiny však môže vo svojom rozhodnutí určiť, že toto rozhodnutie nadobúda účinnosť až po uplynutí ním stanovenej lehoty.

(7) Na rozhodnutie je príslušný občianskoprávny senát Oberlandesgericht [vyšší krajinský súd] v regióne, v ktorom má súdna správa spolkovej krajiny sídlo. Návrh na vydanie súdneho rozhodnutia nemá odkladný účinok. Oddiely 4 a 5, ako aj § 14 ods. 1 a 2, a § 48 ods. 2 sa na konanie uplatňujú *mutatis mutandis*.

(8) Predchádzajúce ustanovenia sa uplatňujú *mutatis mutandis*, ak sa podá návrh na určenie, že podmienky uznania nie sú splnené.

(9) O tom, či podmienky uznania sú alebo nie sú splnené, rozhodujú súdy a správne orgány.

…“

15 Podľa § 108 FamFG s názvom „Uznávanie iných cudzích rozhodnutí“:

„(1) Okrem rozhodnutí v manželských veciach sa cudzie rozhodnutia uznávajú bez toho, aby bolo potrebné osobitné konanie.

(2) Strany, ktoré na tom majú právny záujem, môžu navrhnúť, aby sa rozhodlo o uznaní alebo neuznaní cudzieho rozhodnutia v iných než majetkových veciach. § 107 ods. 9 sa uplatňuje *mutatis mutandis*. …

(3) Na rozhodnutie o návrhu na základe odseku 2 prvej vety je miestne príslušný súd, v ktorého obvode ku dňu podania návrhu
1. má odporca alebo osoba, ktorej sa rozhodnutie týka, svoj obvyklý pobyt, alebo
2. ak nie je priznaná právomoc v zmysle bodu 1, sa prejavuje záujem na tom, aby bolo vydané rozhodnutie alebo existuje potreba pomoci.

Táto príslušnosť je výlučná.“

16 § 17 ods. 1 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (zákon, ktorým sa uvádza Občiansky zákonník, ďalej len „EGBGB“), vo svojom znení uplatniteľnom do 29. januára 2013, kedy nadobudol účinnosť Gesetz zur Anpassung der Vorschriften des Internationalen Privatrechts an die Verordnung (EU) Nr. 1259/2010 und zur Änderung anderer Vorschriften des Internationalen Privatrechts (zákon o prispôsobení určitých ustanovení medzinárodného práva súkromného nariadeniu č. 1259/2010 a o zmene ďalších ustanovení medzinárodného práva súkromného) z 23. januára 2013 (BGBl. 2013 I, s. 101), stanovuje:

„(1) Rozvod sa riadi právom, ktoré sa uplatňuje na všeobecné účinky manželstva v čase podania návrhu na rozvod. V prípade, že podľa tohto práva zrušenie manželstva nie je možné, riadi sa rozvod nemeckým právom, pokiaľ manžel, ktorý podal návrh na rozvod, je nemeckým štátnym príslušníkom k tomuto dátumu alebo ním bol v deň uzavretia manželstva.

(2) O zrušení manželstva v Nemecku môže rozhodnúť len súd.

…“

Skutkové okolnosti sporu a prejudiciálne otázky

17 Pán Mamisch a pani Sahyouniová uzatvorili 27. mája 1999 manželstvo v okrese islamského súdu v meste Homs (Sýria). Pán Mamisch má od svojho narodenia sýrsku štátnu príslušnosť. V roku 1977 mu bolo udelené nemecké občianstvo na základe naturalizácie. Odvtedy má obe štátne príslušnosti. Pani Sahyouniová má od narodenia sýrsku štátnu príslušnosť. Po uzatvorení manželstva nadobudla nemeckú štátnu príslušnosť.

18 Manželia žili až do roku 2003 v Nemecku a potom sa odsťahovali do mesta Homs. Z dôvodu občianskej vojny v Sýrii sa v lete 2011 vrátili opäť na krátky čas do Nemecka, potom žili od februára 2012 striedavo v Kuvajte a v Libanone. Počas tohto obdobia sa opakovane zdržiavali aj v Sýrii. V súčasnosti žijú obaja účastníci konania opäť v Nemecku, pričom majú rôzne obvyklé pobyty.

19 Pán Mamisch 19. mája 2013 vyhlásil, že sa chce so svojou manželkou rozviesť, pričom jeho splnomocnenec pred cirkevným súdom šaríe v Latákii (Sýria) vyslovil rozvodovú formulu. Tento súd skonštatoval 20. mája 2013 rozvod oboch manželov. Dňa 12. septembra 2013 pani Sahyouniová podpísala vyhlásenie o prijatí plnení od pána Mamischa, na ktoré mala podľa náboženských predpisov nárok, a to sumy v celkovej výške 20 000 amerických dolárov (USD) (približne 16 945 eur), pričom toto vyhlásenie znelo takto:

„… dostala som všetky plnenia, na ktoré som mala nárok na základe manželskej zmluvy a rozvodu vykonaného z jednostrannej vôle, a preto ho voči mne oslobodzujem od všetkých povinností vyplývajúcich z manželskej zmluvy a z uznesenia… o rozvode, ktoré prijal súd šaríe v Latákii 20. mája 2013…“

20 Pán Mamisch požiadal 30. októbra 2013 o uznanie rozhodnutia o rozvode vysloveného v Sýrii. Predseda Oberlandesgericht München (Vyšší krajinský súd Mníchov, Nemecko) rozhodnutím z 5. novembra 2013 tomuto návrhu vyhovel a skonštatoval, že sú splnené zákonné podmienky na uznanie tohto rozhodnutia o rozvode.

21 Pani Sahyouniová 18. februára 2014 podala návrh na zrušenie uvedeného rozhodnutia a žiadala, aby sa skonštatovalo, že podmienky na uznanie rozhodnutia o rozvode nie sú splnené.

22 Predseda Oberlandesgericht München (Vyšší krajinský súd Mníchov) rozhodnutím z 8. apríla 2014 odmietol vyhovieť tomuto návrhu. V uvedenom rozhodnutí zdôraznil, že uznanie rozhodnutia o rozvode sa riadi nariadením č. 1259/2010, ktoré sa uplatňuje aj na rozvody vyhlásené bez konštitutívneho rozhodnutia súdu alebo orgánu verejnej moci (ďalej len „súkromné rozvody“). Pre neexistenciu účinnej voľby rozhodného práva a pre nedostatok spoločného obvyklého pobytu manželov v roku pred rozvodom sa uplatniteľné právo určuje podľa ustanovení článku 8 písm. c) tohto nariadenia. Ak majú obaja manželia dvojité štátne občianstvo, rozhodujúca je skutočná štátna príslušnosť v zmysle vnútroštátneho práva. V čase predmetného rozvodu ňou bola sýrska štátna príslušnosť. Tiež sa poukázalo na skutočnosť, že verejný poriadok v zmysle článku 12 nariadenia č. 1259/2010 nie je prekážkou uznania dotknutého rozhodnutia o rozvode.

23 Rozhodnutím z 2. júna 2015 Oberlandesgericht München (Vyšší krajinský súd Mníchov), ktorý vo veci koná, prerušil konanie a obrátil sa na Súdny dvor s niekoľkými prejudiciálnymi otázkami týkajúcimi sa výkladu nariadenia č. 1259/2010. Uznesením z 12. mája 2016, Sahyouni (C-281/15, EU:C:2016:343), Súdny dvor rozhodol, že zjavne nemá právomoc odpovedať na uvedené prejudiciálne otázky, a to najmä z dôvodu, že nariadenie č. 1259/2010 sa neuplatňuje na uznanie rozhodnutia o rozvode, ktorý bol už vyhlásený v treťom štáte, a že vnútroštátny súd neposkytol žiadne informácie, ktorými by sa dalo preukázať, že ustanovenia uvedeného nariadenia sú na základe vnútroštátneho práva uplatniteľné na také situácie, o aké ide v konaní vo veci samej, priamo a nepodmienene. Súdny dvor však zdôraznil, že tento súd má naďalej možnosť podať nový návrh na začatie prejudiciálneho konania, pokiaľ bude môcť Súdnemu dvoru poskytnúť všetky informácie, ktoré mu umožnia rozhodnúť.

24 Na podporu svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd zdôrazňuje, že rozvody vyhlásené tretími krajinami sú v Nemecku uznávané v rámci konania upraveného v § 107 FamFG. Okrem toho, pokiaľ ide o uznanie súkromných rozvodov, vo všeobecnosti sa pripúšťa, že nemecký súd vykoná hmotnoprávne preskúmanie platnosti podmienok takých rozvodov z hľadiska nariadenia č. 1259/2010. Táto súdna prax vyplýva z toho, že nemecký zákonodarca v nadväznosti na nadobudnutie účinnosti tohto nariadenia zrušil ustanovenie o rozhodnom práve pre rozvod. Takéto

zrušenie vyplynulo z toho, že nemecký zákonodarca, ktorý sa domnieval, že toto nariadenie sa vzťahuje aj na súkromné rozvody, považoval pôvodné ustanovenie za obsolentné práve z dôvodu existencie uvedeného nariadenia.

25 Za týchto podmienok Oberlandesgericht München (Vyšší krajinský súd Mníchov) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Patrí do pôsobnosti [nariadenia č. 1259/2010] podľa jeho článku 1 aj súkromný rozvod, v prejednávanej veci rozvod jednostranným vyhlásením jedného z manželov pred cirkevným súdom v Sýrii na základe šaríe?

2. V prípade kladnej odpovede na [prvú otázku], má sa pri použití nariadenia [č. 1259/2010] [v rámci posudzovania na základe] jeho článku 10 v prípadoch súkromného rozvodu
   a) vychádzať z abstraktného porovnania, z ktorého vyplýva, že rozhodné právo určené na základe článku 8 síce umožňuje prístup k rozvodu aj druhému manželskému partnerovi, no na tento rozvod sa z dôvodu jeho pohlavia vzťahujú iné procesnoprávne a hmotnoprávne podmienky, než sú podmienky prístupu prvého manželského partnera, alebo
   b) závisí uplatnenie tejto normy od toho, či uplatnenie abstraktne diskriminačného cudzieho práva je diskriminačné aj v jednotlivom prípade, t. j. konkrétne?

3. V prípade kladnej odpovede na [druhú otázku písm. b)] je súhlas diskriminovaného manželského partnera s rozvodom – aj vo forme schváleného prijatia kompenzačných plnení – už dôvodom na neuplatnenie tejto normy?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

26 Na úvod je potrebné skonštatovať, že vnútroštátny súd nerozhoduje o návrhu na rozvod, ale o návrhu na uznanie rozhodnutia o rozvode, ktoré bolo vydané cirkevným orgánom v treťom štáte.

27 Súdny dvor už rozhodol, že uznanie rozhodnutia o rozvode vydaného v treťom štáte nepatrí do pôsobnosti práva Únie, keďže na takéto uznanie nie sú uplatniteľné ani ustanovenia nariadenia č. 1259/2010, ani ustanovenia nariadenia č. 2201/2003, ani iný právny akt Únie (pozri v tomto zmysle uznesenie z 12. mája 2016, Sahyouni, C-281/15, EU:C:2016:343, body 22 a 23).

28 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že výklad ustanovenia práva Únie sa môže javiť ako relevantný v prípade, keď sa ustanovenia tohto práva stali napriek tomu, že skutkový stav v konaní vo veci samej nepatrí priamo do pôsobnosti práva Únie, uplatniteľnými prostredníctvom vnútroštátneho práva, ktoré k riešeniu situácií za okolností obmedzujúcich sa len na vnútroštátnu sféru jedného členského štátu pristupuje rovnako ako právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53 a citovanú judikatúru).

29 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že podľa nemeckého práva sa nariadenie č. 1259/2010 uplatní v Nemecku na uznávanie súkromných rozvodov vyhlásených v treťom štáte, akým je rozvod v konaní vo veci samej.

30 Z informácií, ktoré poskytol tento súd, ako aj z pripomienok nemeckej vlády konkrétne vyplýva, že podľa nemeckého práva sa uznávanie rozvodov vyhlásených v treťom štáte vykonáva v rámci konania upraveného v § 107 FamFG. Podľa tohto ustanovenia sa uznávanie rozhodnutí cudzieho súdu alebo

štátneho orgánu, ktorý konštitutívne rozhodol o rozvode, vykonáva bez posudzovania ich zákonnosti, zatiaľ čo uznávanie súkromných rozvodov podlieha posúdeniu ich platnosti z hmotnoprávneho hľadiska štátu určeného na základe relevantných kolíznych noriem.

31 V tejto súvislosti platí, že pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 1259/2010 sa právo rozhodné pre rozvod určovalo na základe kolíznej normy stanovenej v § 17 EGBGB v znení účinnom do 28. januára 2013. S nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia nemecký zákonodarca vychádzajúci z premisy, podľa ktorej je uvedené nariadenie uplatniteľné aj na súkromné rozvody, zastával názor, že preskúmanie platnosti súkromného rozvodu vyhláseného v treťom štáte na účely jeho uznania v Nemecku sa má odteraz vykonávať s ohľadom na právo štátu určeného kolíznymi normami stanovenými nariadením č. 1259/2010.

32 Nemecký zákonodarca tak zákonom o prispôsobení určitých ustanovení medzinárodného práva súkromného nariadeniu č. 1259/2010 a o zmene ďalších ustanovení medzinárodného práva súkromného zmenil § 17 ods. 1 EGBGB a zrušil v ňom sa nachádzajúcu kolíznu normu, ktorá sa stala obsolentnou. Od nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 1259/2010 sú preto v nemeckej právnej praxi na účely uznania súkromného rozvodu vyhláseného v treťom štáte v Nemecku hmotnoprávne podmienky, ktoré musí takýto rozvod spĺňať, skúmané s ohľadom na právo štátu určeného na základe tohto nariadenia.

33 Ako zdôrazňuje vnútroštátny súd, ak sa preukáže, že nariadenie č. 1259/2010 sa na súkromné rozvody neuplatňuje, spor, ktorý bol tomuto súdu predložený, bude potrebné rozhodnúť za pomoci nemeckých kolíznych noriem.

34 Vzhľadom na to treba konštatovať, že podmienky uvedené v judikatúre citovanej v bode 29 tohto rozsudku sú splnené a že prejudiciálne otázky položené vnútroštátnemu súdu sú prípustné.

O prvej otázke

35 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 nariadenia č. 1259/2010 vykladať v tom zmysle, že rozvod vyplývajúci z jednostranného vyhlásenia jedného z manželov pred cirkevným súdom, akým je rozvod vo veci samej, patrí do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia.

36 Na účely odpovede na túto otázku treba toto ustanovenie, ktoré definuje vecnú pôsobnosť tohto nariadenia, vyložiť nielen s ohľadom na jeho znenie, ale aj na jeho kontext a ciele sledované nariadením, ktorého je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2013, Csonka a i., C-409/11, EU:C:2013:512, bod 23 a citovanú judikatúru).

37 Pokiaľ ide po prvé o znenie článku 1 nariadenia č. 1259/2010, v odseku 1 tohto článku sa uvádza len to, že toto nariadenie sa uplatňuje na rozvod a rozluku v situáciách, keď dochádza ku kolízii právnych poriadkov. V odseku 2 tohto článku sú vymenované otázky vylúčené z pôsobnosti toho istého nariadenia, „aj keď sa vynoria len ako predbežné otázky v rámci konania o rozvode alebo rozluke“. Znenie uvedeného článku tak neposkytuje žiadnu užitočnú informáciu na definovanie pojmu „rozvod“ v zmysle tohto nariadenia.

38 Pokiaľ ide po druhé o kontext, do ktorého zapadá článok 1 nariadenia č. 1259/2010, najprv treba uviesť, že žiadne iné ustanovenie tohto nariadenia neuvádza definíciu pojmu „rozvod“ v zmysle tohto nariadenia. Konkrétne článok 3 uvedeného nariadenia len definuje pojmy „zúčastnený členský štát“ a „súd“, pričom pojem „súd“ sa má chápať tak, že označuje „všetky príslušné orgány v zúčastnených členských štátoch“.

39 Hoci platí, že súkromné rozvody nie sú výslovne vylúčené z pôsobnosti nariadenia č. 1259/2010, ako to uviedol generálny advokát v bode 60 svojich návrhov, odkazy na zásahy „súdu“ a existenciu „konania“ uvedené v mnohých ustanoveniach tohto nariadenia, akými sú článok 1 ods. 2, článok 5 ods. 2 a 3, články 8 a 13, ako aj článok l8 ods. 2 uvedeného nariadenia, svedčia o tom, že toto nariadenie sa vzťahuje výlučne na rozvody vyhlásené buď štátnym súdom, alebo orgánom verejnej moci, alebo pod jeho dohľadom. Túto úvahu podporuje aj to, že článok 18 ods. 1 toho istého nariadenia hovorí o „súdnych konaniach“.

40 Napokon podľa odôvodnenia 10 nariadenia č. 1259/2010 by mali byť vecná pôsobnosť a normatívne ustanovenia tohto nariadenia zlučiteľné s nariadením č. 2201/2003.

41 Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) tohto posledného uvedeného nariadenia sa toto nariadenie „uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu… na rozvod“. Pokiaľ ide o článok 2 bod 4 uvedeného nariadenia, definuje pojem „rozsudok“ v zmysle toho istého nariadenia tak, že označuje „rozvod… vydaný súdom členského štátu bez ohľadu na to, ako sa rozsudok označuje, vrátane ‚uznesenia‘, ‚príkazu‘ alebo ‚rozhodnutia‘“.

42 Nebolo by koherentné rozdielne definovať ten istý pojem rozvod používaný v obidvoch týchto nariadeniach a dať im tak odlišnú pôsobnosť.

43 V tejto súvislosti treba uviesť, že tak nariadenie č. 1259/2010, ako aj nariadenie č. 2201/2003 boli prijaté v rámci politiky súdnej spolupráce v občianskych veciach. Z pripomienok Komisie okrem toho vyplýva, že v návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie č. 2201/2003, pokiaľ ide o súdnu právomoc, a ktorým sa zavádzajú pravidlá týkajúce sa rozhodného práva v manželských veciach [KOM(2006) 399], Komisia počítala s tým, že do nariadenia č. 2201/2003 budú zahrnuté kolízne normy v oblasti rozvodu, ale keďže tento návrh neprešiel, tieto normy sa napokon stali predmetom iného nariadenia, v danom prípade nariadenia č. 1259/2010.

44 Pokiaľ ide po tretie o cieľ sledovaný nariadením č. 1259/2010, ako vyplýva z jeho názvu, toto nariadenie zavádza posilnenú spoluprácu medzi zúčastnenými členskými štátmi v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku.

45 Ako uviedol generálny advokát v bode 65 svojich návrhov, v čase prijímania tohto nariadenia mohli v právnych poriadkoch členských štátov zúčastňujúcich sa na takejto posilnenej spolupráci prijímať rozhodnutia s právnym významom v daných veciach iba orgány verejnej povahy. Treba sa teda domnievať, že normotvorca Únie prijal uvedené nariadenie s tým, že mal na zreteli len situácie, keď rozvod vyhlasuje buď štátny súd, alebo orgán verejnej moci, alebo sa tak stane pod jeho dohľadom, a teda že nemal v úmysle, aby sa toto nariadenie uplatňovalo aj na iné druhy rozvodov, teda na také, ku ktorým, tak ako v predmetnej veci, dochádza „jednostranným prejavom vôle“ pred cirkevným súdom.

46 Ako uviedla Komisia na pojednávaní, v prospech takéhoto výkladu svedčí aj to, že počas rokovaní, ktoré viedli k prijatiu nariadenia č. 1259/2010, sa vôbec nehovorilo o možnom uplatňovaní tohto nariadenia na súkromné rozvody.

47 V tejto súvislosti je nesporné, že hoci viaceré členské štáty od prijatia nariadenia č. 1259/2010 zaviedli do svojich právnych poriadkov možnosť vyhlásiť rozvod bez zásahu štátneho orgánu, nič to nemení na tom, ako uviedol generálny advokát v bode 66 svojich návrhov, že začlenenie súkromných rozvodov do pôsobnosti tohto nariadenia si vyžaduje zmeny, ktoré prináleží vykonať výlučne normotvorcovi Únie.

48 Vzhľadom na definíciu pojmu „rozvod“, ktorá sa uvádza v nariadení č. 2201/2003, tak z cieľov, ktoré sleduje nariadenie č. 1259/2010, vyplýva, že toto nariadenie sa vzťahuje len na rozvody vyhlásené buď štátnym súdom, alebo orgánom verejnej moci, alebo pod jeho dohľadom.

49 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 1 nariadenia č. 1259/2010 sa má vykladať v tom zmysle, že rozvod vyplývajúci z jednostranného vyhlásenia jedného z manželov pred cirkevným súdom, akým je rozvod vo veci samej, nepatrí do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia.

O druhej a tretej otázke

50 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku.

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 1 nariadenia Rady (EÚ) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku, sa má vykladať v tom zmysle, že rozvod vyplývajúci z jednostranného vyhlásenia jedného z manželov pred cirkevným súdom, akým je rozvod vo veci samej, nepatrí do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia.

Podpisy